

ماسیمیانو بوگی

علم در جامعه

مقدمه‌ای بر مطالعات اجتماعی علم

ترجمه

مصطفی تقوی

(عضو هیئت علمی دانشگاه صنعتی شریف)

و

علی برزگر

فهرست

۹	مقدمه
۱۳	سرآغاز
۱۷	فصل یکم: تکوین علم مدرن و زایش جامعه‌شناسی علم
۴۳	فصل دوم: پارادایم‌ها و طرز فکرها: «پنجره‌ای اجتماعی» رو به علم
۶۷	فصل سوم: آیا ریاضیات به صورت اجتماعی شکل می‌گیرد؟ «برنامه تمام‌عیار»
۹۷	فصل چهارم: داخل آزمایشگاه
۱۲۳	فصل پنجم: تکه‌تکه کردن دو چرخه‌ها و موشک‌ها؛ جامعه‌شناسی تکنولوژی
۱۴۹	فصل ششم: «جنگ‌های علمی»
۱۷۱	فصل هفتم: انتقال علم
۱۹۷	فصل هشتم: علمی جدید؟
۲۲۵	منابع و وب‌سایت‌هایی برای مطالعهٔ بیشتر
۲۲۹	منابع

مقدمه

علم موضوعی است که به شکلی روزافزون محور بحث‌های عمومی قرار می‌گیرد. نقش اقدامات علمی، مسئولیت‌های آن، روابط آن با نهادهای اجتماعی، سیاسی، دینی و اقتصادی و تدابیر اجرایی و قانونی مورد نیاز برای نظم بخشیدن به اکتشاف‌های علمی و نوآوری‌های تکنولوژیکی موضوع‌هایی است که هر روز با اهمیت و ضرورت بیش‌تری در دستور کارهای سیاسی و دولتی قرار می‌گیرد.

جامعه‌شناسی علم نه‌تنها در بحث از این موضوع‌ها نقشی حاشیه‌ای بازی می‌کند، بلکه هنگامی که وارد بحث می‌شود نیز به شکلی بسیار ساده‌انگارانه با آن برخورد می‌شود. «نسبی‌گرایی»^۱ و «برساخت‌گرایی»^۲ و «علم‌ستیزی»^۳ برچسب‌های سرزنش‌آمیزی‌اند که در اغلب موارد برای طرد یک بخش کامل از پژوهش‌های بشری به کار می‌روند — یا بالعکس به منظور ارتقای آن به جایگاه چالشی ایدئولوژیک بر ضد تحقیق به‌طور کلی یا، در افراطی‌ترین موارد، بر ضد توانایی آدمی در فهم واقعیتی که پیرامونش را احاطه کرده است.

هدف یا حتی پیش‌فرض این کتاب دفاع از جامعه‌شناسی علم یا احیای

---

1. relativism

2. constructivism

3. anti-scientism